

Elupuu kuivamise põhjuseks võib olla nii pudetõbi kui ka kaevandikoi röövikute tegevus.

Elupuud kuivavad

Elupuu 'Brabant' heki sees hakkas eelmisel aastal üks taim kolletuma ja kuivas osaliselt sootuks. Lõikasin kaks haru maha, üks jäi alles, oli ilusti roheline ja pidas vastu nii talve kui kevade-suve. Nüüd hakkas ka see haru kuivama ja tundub, et häda kandub edasi naabertaimele. Millega on tegu ja mida teha, et hekk tervenisti ära ei kuivaks?

Vastab

TIIU ANNUK

Scandagra Eesti nõustaja

Kuna lugeja saadetud foto on kaugelt tehtud, on raske öelda, millega täpselt tegu, aga sarnast kahjustuspilti tekitab elupuu pudetõbi (*Didymascella thujina*). Haigusetektitaja kahjustab elupuu soomusjaid okkaid, mis kolletuvad ja lõpuks varisevad. Alles jäävad vaid viimase aasta juurdekasvud.

Haigusetektitaja eosed säilivad puu alla kogunenud varisel, kevadel nakatavad need noori kasve. Haigestunud puu kasv pidurdub, kuna toitvat pinda ehk okkaid on vähe.

Kuidas tõrjuda pudetõbe

Tumedad täpikesed elupuu soomustel – hoolikal vaatlemisel silmaga hästi näha – on eoskogumikud.

■ Haigestunud kohad lõigake välja, varisenud okkad riisuge võra alt kokku ja põletage. NB! Seda tasub teha kõigi oma okaspuudega, nii vähendate oluliselt eoste kontsentratsiooni aias.

■ Pudetõve vastu on metsamajanduses registreeritud (mändidele ja kuuskedele, kahjuks mitte elupuudele) preparaadid Dithane NT, Tilt 250 EC ja Amistar. Esimest kaht on lubatud kasutada ainult neil, kes on läbinud taimekaitsekoolituse ja omavad vastavat tunnistust.

■ Sobiv aeg okaspuid pritsida on vahetult enne külmade saabumist oktoobri lõpus – novembri algul, kui sooja on 10° ja ilm sombune.

■ Töödelge hoolikalt kogu võra ning ka võraalust pinda.

Otsida tasub ka kahjureid

Samuti võib elupuu kuivamist põhjustada elupuu-kaevandikoi (*Argyresthia thuiella*).

See kahjur kahjustab elupuud ja tema sorte ning ebaküpressi liike. See on liblikas, kelle imeväikesed (kuni 3mm) röövikud toituvad elupuu soomustes ja ka nukuvad seal.

Kahjustuse tõttu muutuvad noorte võrsete tipmised soomusjad okkad kollaseks, hiljem pruu-

nistuvad. Võrsealusel on näha väike ava ning võrsest võib leida pisikesi röövikuid.

Kuidas tõrjuda kaevandikoid

■ Kõige lihtsam on kahjustatud kohad välja lõigata. Elupuu üldiselt taastub ning kahjurite arvukus väheneb seeläbi tunduvalt. Kui lasete aga kahjuritel mitu aastat järjest tegutseda, võib puu suure kahjustuse tagajärjel ka hukkuda.

■ Keemiliselt saab tõrjuda süsteemse toimega preparaatidega (Actara 25 WG, Danadim 40 EC), kuna kahjur on taime sees.

NB! Seoses neonikotinoidide keelustamisega alates 1.12.2013 on Actara 25 WG kasutamises muudatusi: näiteks on sellega lubatud pritsida hariliku kuuse ja hariliku männi taimi, aga vahend ei ole registreeritud elupuul kasutamiseks. Kahjuks mainitud preparaate vabamüügil pole (s.t ilma taimekaitsetunnistusega ei saa kasutada).

■ Teine võimalus on jälgida liblikate lendlust ning teha tõrjepritsimine enne munemist (tavaliselt maist juunini). Siis saab kasutada kontaktse toimega vahendeid nagu Fastac 50, Decis Extra 100 EC, Decis Mega, Karate Zeon, NeemAzal-T/S jt.